

U okolini Goražda na istoku Bosne i Hercegovine, ljudi žive uz hidroelektrane, a struje nemaju. Na rijeci Prači izgrađena je hidroelektrana, a radovi na drugoj su u toku. Dva kilometra dalje prave još jednu.

Četvrta, Višegradska, takođe koristi vodeni potencijal ove rijeke. Istovremeno u opštini Novo Goražde, u kojoj se i nalazi rijeka Prača, sela su bez struje, javlja reporter Al Jazeera Sinan Šarić. Lokalna zajednica izostavljena je iz uplate naknada, pa tako i bez sredstava za elektrifikaciju.

U selima male, Dejtonom nastale, opštine Novo Goražde, u kojoj su svi stanovnici – njih oko 3.000 – u nekom trenutku posljednjih 20 godina bili povratnici, večer znači i mrak.

U selu provode samo dio godine

Zamegresi su jedno od deset takvih. Ali, da paradoks ove povratničke priče bude veći, rijetki koji su se odvažili na povratak bez struje, svakodnevno gledaju kako se ona proizvodi, čuju je kako prolazi kroz trafo na ulazu u njihovo selo i kako odlazi ko zna kamo, ali ne i u njihove kuće.

“Evo vidiš, prijatelju, ja sam se vratio ovdje prije pet godina. Molim da mi priključe, a svako veče gledam na hidrocentralu – gore svjetla, a ja nemam struje”, kaže povratnik Fadil Borčak.

Borčak je jedini koji u svom selu živi 12 mjeseci u godini

“Ja sam ovdje istinski povratnik, 12 mjeseci. Bilo bi ovdje još povratnika bar 20, ali kako da ovdje drže stoku, porodicu, djecu odgajaju u ovakvim uslovima? Nema ovdje života”, dodaje. Njegove uslovno rečeno povremene komšije još 1998. su krenuli u povratak i živjeli pod šatorima, nadajući se minimalnim uslovima za život. Ali, uzalud. U svom selu su tek dio godine.

“Evo razlog jedan. Ni vijesti ne mogu čuti. U 21. vijeku moram na baterije radio slušati da bih čuo samo vijesti”, objašnjava Meho Prutina.

Meho Vražalica dodaje: “Kako ja da dovedem ženu koja je bolesna da tu živi? Evo, recimo, imaš tu čovjeka koji inzulin prima. Kako će on? Treba mu frižider.”

Povratnička priča u selo Zamegresi nadomak Ustiprače ne bi bila znatno drugačija od stotina drugih da se selo ne nalazi nadomak rijeke Prače, koja je posljednjih godina jedna od najeksploatisanijih rijeka u bh. entitetu Republika Srpska kada je riječ o hidroenergetskom potencijalu.

Telefoni isključeni

Bez struje nisu samo bošnjačka sela, i tri srpska su u mraku. Prije snimanja, ekipa Al Jazeera nije se mogla najaviti opštinskim čelnicima jer su im telefoni zbog neplaćanja isključeni. Desi im se to barem jednom godišnje.

Za elektrifikaciju i plaćanje računa opštini Novo Goražde nedostaju sredstva. Iako u vidu struje ona prolaze kroz žice ove elektrane, proizvedene prirodnim dobrom ove opštine, iz Vlade RS koja je dala koncesiju nikada nisu dobili ni centa naknade.

“Obraćali smo se nadležnim ministarstvima da vidimo kakva je ta naknada. Nažalost nismo nikada dobili odgovor, niti smo dobili sretstva uplaćena u budžet Opštine Novo Goražde”, kaže pomoćnik načelnika Tomislav Čarapić.

Pretvori li se struja u novac, iz ovakve elektrane mjesečno izađe otprilike 750.000 eura. Da bi u njihovo i još deset sela došla struja potrebno je oko 700.000 eura.

Statistički – uskoro će u Novom Goraždu na 800 stanovnika dolaziti jedna izgrađena elektrana. Rami i mnogim drugima to ništa neće značiti.

Kada ogorčenje pretvara u šalu, kaže da je to zato što njegova koncesija nije na vodu nego na ručnu kurbu.

izvor: balkans.aljazeera.net